

Hyvinvointialueen talousarviokehys 2023 toimialueittain

220/02.02.00.00/2022

Aluehallitus 29.09.2022 § 138

Lisätiedot va. Talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 013 330 4506,
ismo.rouvinen@siunsote.fi

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää hyväksyä oheismateriaalina olevan vuoden 2023 talousarviokehysten toimialueittain.

Ympäristöterveydenhuollon osalta talousarviokehys valmistuu muun talousarviovalmistelun yhteydessä. Palkkaharmonisoinnin aiheuttamat mahdolliset lisäkustannukset otetaan huomioon varsinaisen talousarvion valmistelun yhteydessä, jolloin päätetään myös sen mahdollinen vaikutus talousarvion alijäämäisyyteen. Mahdollisten valtion taholta tulevien uusien ohjeistuksien huomioiminen sekä toimialueiden välisten kustannusneutraalien siirtojen ja teknisten korjauksien toteuttaminen on mahdollista tehdä virkakoneiston toimesta viralliseen talousarvioehdotukseen.

Päätös

Käydyn keskustelun jälkeen hyvinvointialuejohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Aluehallitus päättää hyväksyä vuoden 2023 talousarviokehysten toimialueittain kokouksessa esitetyn liitteen mukaisesti siten, että toimialueiden raameista erotetaan erillinen 13,4 miljoonan euron määräraha palkkaharmonisoinnista aiheutuvien henkilöstömenojen kattamiseksi.

Ympäristöterveydenhuollon osalta talousarviokehys valmistuu muun talousarviovalmistelun yhteydessä. Palkkaharmonisoinnin aiheuttamat mahdolliset lisäkustannukset otetaan huomioon varsinaisen talousarvion valmistelun yhteydessä, jolloin päätetään myös sen mahdollinen vaikutus talousarvion alijäämäisyyteen. Mahdollisten valtion taholta tulevien uusien ohjeistuksien huomioiminen sekä toimialueiden välisten kustannusneutraalien siirtojen ja teknisten korjauksien toteuttaminen on mahdollista tehdä virkakoneiston toimesta viralliseen talousarvioehdotukseen.

Alia Dannenberg ehdotti, että aluehallitus päättää hyväksyä oheismateriaalina olevan talousarviokehysten toimialueittain tarkennettuna niin, että toimialueiden raameista erotetaan erillinen 13,4 miljoonan euron määräraha, joka kohdennetaan ennakointiin ja ennaltaehkäisyyn ja niihin liittyvien järjestelmien ja toimintatapojen kehittämiseen.

Alia Dannenbergin ehdotusta ei kannatettu.

Hyväksyttiin hyvinvointialuejohtajan muutettu päätösehdotus.

Alia Dannenberg jätti eriävän mielipiteen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus kuuli asiantuntijana talousjohtaja Ismo Rouvista.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jertta Harinen ja Eero Reijonen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 11.35.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) § 115 mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Aluehallitus on kokouksessaan 6.6.2022 § 56 päättänyt käynnistää vuoden 2023 talousarvioprosessin. Talousarvioprosessissa talousarvion painopisteiden valmistelu on aikataulutuksen mukaan tapahtunut syyskuussa.

Vuoden 2023 talousarvion valmistelun lähtökohtana on ollut, että vuosikate on poistojen suuruinen, jolloin hyvinvointialueen ensimmäinen tilikausi päättyisi nollatulokseen. Lisäksi talousarvion valmistelussa on varauduttava mahdolliseen palkkaharmonisoinnin aiheuttamaan vuosittaiseen lisäkustannukseen, jonka toteutumiseen haetaan parhaillaan ratkaisua yhdessä omistajakuntien kanssa keskusneuvotteluissa KT:n ja työntekijäliittojen edustajien kesken.

Valtiovarainministeriön 19.9.2022 julkaiseman rahoituslaskelman perusteella Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2023 yleiskatteellinen valtion rahoitus tulee olemaan 714,3 milj. euroa. Tämä tarkoittaa, että rahoituksen kasvu vuoden 2022 talousarviosta vuoden 2023 talousarvioon eli kasvu Siun soten omistajakuntien vuodelle 2022 antamaan rahoitukseen tulee olemaan noin 59,3 milj. euroa (9,0 %). Valtion rahoitus on siten kasvamassa aikaisempien vuosien jäsenkuntien Siun sotelle myöntämään rahoitustasoon nähden, mutta ei silti riitä kattamaan nykyistä kulukehitystä, sillä Siun soten kuluvan vuoden syntyvän alijäämän ennustetaan vievän valtionrahoituksen kasvusta yli puolet.

Vuoden 2023 talousarviota ja investointisuunnitelmaa on valmisteltu aluehallituksen strategisten linjausten mukaisesti. Ensi vuoden talousarvion valmistelun lähtökohtia ovat olleet ns. nollatuloksen tavoittelemisen, joka tarkoittaa vuosikatteen merkittävää parantamista kuluvan vuoden tasosta poistojen suuruisiksi. Jos palkkaharmonisointineuvotteluun tulee ratkaisu kuluvan syksyn aikana, niin tämä tarkoittaa henkilöstökulujen merkittävää kasvua vuodelle 2023, mutta vastaavaa tulo-rahoitusta valtiolta tähän ei ole tulossa, joten palkkaharmonisoinnin realisoituessa strateginen linjaus on, että vuoden 2023 talousarvio valmistellaan lisäkustannusten verran alijäämäiseksi. Vastaavasti vuosi 2024 valmistellaan siinä tapauksessa saman verran ylijäämäiseksi, koska siirtyvistä kustannuksista johtuva valtion rahoituksen kasvu on kohdentumassa vasta vuodelle 2024.

Tulevan talousarvion valmistelun lähtökohtana on pidetty Siun soten kuluvan vuoden talousarviota. Talousarviosta on erotettu tärkeimpiä tekijöitä omiksi kokonaisuuksiksi, joiden sisällöstä on käyty keskustelua johtoryhmän sekä luottamusjohdon kanssa hyvinvointialuejohtajan johdolla. Tulevalle vuodelle on arvioitu palkankorotusten ja inflaation vaikutuksia, joiden suuruus on noin 21,3 milj. euroa. Kuntayhtymän toimialueiden kanssa on käyty vuosineuvottelut keväällä 2022, joissa toimialueet ovat esittäneet pääasiassa lakisääteisiä uusia tehtäviä sekä palvelutarpeen muutoksia, joiden vaikutus on noin 14,7 milj. euroa. Lisäksi talousarvion valmistelussa on huomioitu inflaatiokehityksestä poikkeavien erien sekä rahoituskulujen ja poistojen kasvua, joiden vaikutus on noin 34,1 milj. euroa.

Yhtenä merkittävänä erilliskohteena talousarvion valmistelussa ovat olleet strategiset painopisteet. Valmistelu tämän sektorin osalta on tehty erityisesti aluehallituksen asettaman valmisteluryhmän kanssa. Valtio on kohdentanut 22,5 mrd. euron kokonaisrahoituksestaan noin 275 milj. euroa uusiin tai laajentuviin hyvinvointialueiden tehtäviin. Laskennallisesti rahoituksen suhteen tarkasteltuna tästä Pohjois-Karjalan osuus olisi noin 9,8 milj. euroa. Poliittisen valmistelun tuloksena näistä tehtävistä on muodostettu strategisia painopisteitä, joilla yleiskatteellista rahoitusta kohdennetaan toimialueille. Kohdentaminen on tapahtunut toimialueiden vuosineuvotteluvaiheissa hyödyntäen siten, että strategisten painopisteiden euromäärä on laskennallisen 9,8 milj. euron mukainen.

Koska vuoden 2023 talousarvion on oltava aluehallituksen linjausten mukaan tasapainossa, se tarkoittaa talouden tavoiteohjelman valmistelua. Talouden tavoiteohjelma halutaan valmistella siten, että vuosikatetta nostetaan asteittain, jolloin arviolta vuonna 2026 olisi mahdollista saada uutta lainanottovaltuutta ensimmäisen kerran ja tästä eteenpäin investointisuunnitelmien toteuttaminen on jälleen mahdollista. Vuosikatteen nostaminen on välttämätöntä myös muun talouden tasapainottamiseksi. Tässä henkilöstön toimintaa kehittävä työote on merkittävässä asemassa, jotta saavutamme tasapainotetun palvelutuotannon toimintaa jatkuvasti parantaen.

Talousarviokehityksen hyväksymisen jälkeen toimialueet valmistelevat omien organisaatioidensa talousarvion lokakuussa. Valmistelun aikana

saatetaan joutua tekemään toimialueiden välisiä kustannusneutraaleja määrärahasiirtoja. Lisäksi ympäristöterveydenhuollon ensi vuoden rahoitus määräytyy vasta myöhemmin syyskuussa, joten lopullinen talousarvio 2023 tulee marraskuun lopulla aluehallituksen ja joulukuussa aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Hyvinvointialueen vuoden 2023 talousarviokehys toimialueittain viiteaineistona.

Aluehallitus 07.11.2022 § 188

Lisätiedot va. Talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 013 330 4506,
ismo.rouvinen@siunsote.fi

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää hyväksyä oheismateriaalina olevan vuoden 2023 talousarviokehysten toimialueittain.

Mahdollisten valtion taholta tulevien uusien ohjeistuksien huomioiminen sekä toimialueiden välisten kustannusneutraalien siirtojen ja teknisten korjauksien toteuttaminen on mahdollista tehdä virkakoneiston toimesta viralliseen talousarvioehdotukseen.

Päätös Alia Dannenberg esitti, että talousarviokehyksessä palkkaharmonisointiin varattu 13,4 miljoonaa euroa kohdennetaan ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan, niihin liittyviin järjestelmiin sekä tuottavuutta ja tehokkuutta edistävien toimenpiteiden kehittämiseen.

Esitystä ei kannatettu, joten esitys raukesi.

Timo Elo esitti, että talousarviokehyksessä pelastuslaitokselle kohdennettua talouden tavoiteohjelmaa pienennetään 0,6 miljoonaan euroon.

Esitystä ei kannatettu, joten esitys raukesi.

Esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin. Lisäksi aluehallitus päätti yksimielisesti evästä Siun sotien yhtymähallitusta, että yhtymähallitus pidättäytyisi avoimeksi tulevien johtaja- ja päällikkövirkojen täyttämisestä vuoden loppuun saakka.

Alia Dannenberg jätti eriävän mielipiteen.

Selostus Hyvinvointialuelain (611/2021) § 115 mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon

hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Aluehallitus on kokouksessaan 6.6.2022 § 56 päättänyt käynnistää vuoden 2023 talousarvioprosessin sekä kokouksessaan 29.9.2022 § 138 hyväksynyt vuoden 2023 talousarviokehysten toimialueittain. Tämän kokouksen jälkeen on valtakunnallisessa valmistelussa tapahtunut merkittäviä muutoksia, joten toimialueiden talousarviokehymiä on tarve käsitellä uudestaan merkittävät muutokset huomioiden.

Lokakuun alussa KT:n valtuuskunta hyväksyi valtakunnan sovittelijan tekemän sovintoehdotuksen KT:n ja SOTE ry:n väliseen työriitaan. Hyväksytyt sovintoehdotus ja jo aiemmin kesällä hyväksytyt kunta-alan sopimusratkaisu nostavat SOTE-sopimuksen piirissä olevan henkilöstön ansioita sopimuskaudella 2022-25 arvioilta keskimäärin vähintään 13 prosenttia. Kuntayhtymän HR:n valmistelemien arvioiden mukaan tämän sopimusehdotuksen kustannusvaikutus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ensi vuonna olisi noin 5 milj. euroa. Valtakunnallisesti SOTE-sopimuksen piirissä on noin 180 000 työntekijää, joiden työvoimakustannukset ovat noin 8,6 mrd. euroa vuodessa.

Toinen merkittävä muutos on rahoituslakiin suunniteltu kirjausmuutos. Hyvinvointialueiden rahoitus koko maan tasolla vuonna 2023 pohjautuu kunnilta siirtyviin vuoden 2022 nettokustannuksiin. Kun hyvinvointialueet aloittavat varsinaisen toiminnan, kuntien tilinpäätöksiä vuodelta 2022 ei ole kuitenkaan vielä käytettävissä. Siksi hyvinvointialueiden rahoitus vuonna 2023 pohjautuu kuntien vuoden 2022 talousarvioihin. Rahoitusta tarkistetaan kuntien tilinpäätöstietojen valmistuttua ja korjataan jälkikäteen vastaamaan tilinpäätösten mukaisia kustannuksia vuodelta 2022. Tiedot todellisista hyvinvointialueille siirtyneistä kustannuksista täsmentyvät, kun kuntien tilinpäätöstiedot vuodelta 2022 valmistuvat. Hyvinvointialuekohtaista vuoden 2023 rahoitusta korjataan siksi jälkikäteen alueittain määriteltävällä kertaluonteisella lisäyksellä tai vähennyksellä. Kertakorvaus maksetaan vuoden 2024 alussa, mutta rahoituslakia on tarkoitus muuttaa niin, että kertakorvaus katsotaan osaksi vuoden 2023 hyvinvointialueiden kirjanpitoa.

Aluehallituksen syyskuun lopussa hyväksymä toimialueittainen talousarviokehys oli valmisteltu siten, että vuosikate on poistojen suuruinen, jolloin hyvinvointialueen ensimmäinen tilikausi päättyisi nollatulokseen. Lisäksi talousarvion valmistelussa on varauduttu mahdolliseen palkkaharmonisoinnin aiheuttamaan vuosittaiseen lisäkustannukseen, jonka aluehallitus on sisällyttänyt jo hyväksymäänsä talousarviokehukseen.

Lakimuutoksen myötä vuodelle 2023 kohdentuvaa ylimääräistä kertaerää ei ole vielä tässä vaiheessa mahdollista arvioida vuodelle 2023 kuuluvaksi tuloeräksi, koska lakimuutoksen valmistelu on kesken. Tästä syystä valtio on ohjeistanut hyvinvointialueita valmistelemaan vuoden 2023 talousarvion alijäämäiseksi ja vastaavasti vuoden 2024 taloussuunnitelman vastaavasti ylijäämäiseksi. Jos lakimuutos hyväksytään, niin vuoden 2023 aikana on mahdollista tehdä talousarviomuutos, jossa sekä vuosille 2023 että 2024 kuuluvat muutokset toteutetaan.

Aluehallitus käsitteli viime viikolla järjestetyssä iltakoulussa talousarviokehityksen valmistelun tilannetta. Aikaisemmin hyväksytty toimialuekohtainen talousarviokehitys sisälsi 32 milj. euron talouden tavoiteohjelman valmistelun vuodelle 2023. Kun tähän lisätään lokakuun alussa tulleen SOTE-sopimuksen vaikutus, niin talouden tavoiteohjelman suuruus olisi nousemassa 37 milj. euroon. Tällä hetkellä Siun sote-kuntayhtymän kuluva vuoden talous on muodostumassa yli 30 milj. euroa alijäämäiseksi ja lisäksi mahdollinen palkkaharmonisoinnin toteutuminen nostaisi vuotuisia henkilöstökuluja, niin on oletettavaa, että Pohjois-Karjalaan olisi tulossa ensi vuoden aikana ylimääräisen kertaerän myötä lisärahoitusta. Näillä perusteilla aluehallitus linjasi iltakoulussaan, että talouden valmistelussa talouden tavoiteohjelmaa tulee pyrkiä alentamaan ja samalla on tärkeää varautua myös vuosikatteen nostamiseen, jotta myös vuodelle 2024 olisi edes teoreettinen mahdollisuus saada uutta lainanottovaltuutta, joka taas mahdollistaisi investointisuunnitelman toteuttamisen aiemmin arvioitujen nollainvestointivuosien sijaan.

Toimialuekohtaista talousarviokehystä on aluehallituksen iltakoulun jälkeen valmistelu siten, että vuosi 2023 olisi 11 milj. euroa alijäämäinen, mikä tarkoittaa vuoden 2023 talouden tavoiteohjelman suuruudeksi 26 milj. euroa. Tässä valmistelussa talouden tavoiteohjelman euromääräisiä tavoitteita on madallettu palveluja tuottavilta toimialueilta. Tämän valmistelun perusteella nähdään entistä paremmat mahdollisuudet nostaa vuosikatetta asteittain, jolloin toivottavasti uutta lainanottovaltuutta olisi mahdollista saada jo vuonna 2024.

Päivitetyn talousarviokehityksen hyväksymisen jälkeen toimialueet jatkavat omien sektoreidensa talousarvioiden valmistelua marraskuun aikana siten, että talouden tavoiteohjelman toimenpiteitä käsitellään TA23-kirjan hyväksymisen yhteydessä. Valmistelun aikana saatetaan joutua tekemään toimialueiden välisiä kustannusneutraaleja määrärahasiirtoja. Ympäristöterveydenhuollon ensi vuoden rahoitus määräytyy muista toimialueista poiketen kuntarahoitteisesti, joten tätä osuutta ei tarkastella yhtä aikaa valtion rahoituksen vaatiminen talouden tavoiteohjelman toimenpiteiden kanssa. Lopullinen talousarvio 2023 tulee marraskuun lopulla aluehallituksen ja joulukuussa aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Hyvinvointialueen vuoden 2023 päivitetty talousarviokehitys toimialueittain liiteaineistona.

Liiteaineistona on myös pöytäkirjanote turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan kokouksesta 27.10.2022 § 46, jossa lautakunta merkitsi tiedoksi aluehallituksen aiemmin päättämän pelastuslaitoksen toimialueen

talousarviokehityksen vuodelle 2023 ja esitti yksimielisesti aluehallitukselle että, säästöjä ei tule kohdistaa pelastuslaitokseen kiireelliseen palvelutuotantoon, eikä operatiiviseen pelastus- ja ensihoitohenkilöstöön tai sopimuspalokuntatoimintaan. Lautakunta esitti, että pelastuslaitoksen säästötavoitetta tulee pienentää 0,2 milj. euroon. Lautakunnan mukaan pelastuslaitoksen 1,2 miljoonan euron säästötavoite vaarantaa sekä potilasturvallisuuden että ihmisten kiireellisen avunsaannin hätätilanteissa. Lautakunnan mukaan palvelutuotantoa ei pystytä toteuttamaan lainsäädännön edellyttämällä tasolla.

Nyt aluehallitukselle esitettävässä talousarvioraamissa pelastuslaitoksen talouden tavoiteohjelman suuruus on 0,9 miljoonaa euroa aiemman 1,2 miljoonan euron sijaan.